

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Näringsdepartementet

Yttrande över Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Promemorian innehåller förslag till förordning om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare. Promemorian innehåller också förslag till ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, ändring i offentlighets- och sekretessförordningen, ändring i förordningen (2020:552) om omställningsstöd och ändring i förordningen (2020:000) om omställningsstöd för maj-juli 2020. Det föreslås ett omsättningsstöd för enskilda näringsidkare som fått minskad omsättning som en följd av covid-19-pandemin. Förslaget innebär att stöd kan lämnas under tre olika stödperioder, mars och april 2020, maj 2020 samt juni och juli 2020. För att stöd ska beviljas krävs bland annat att den enskilda näringsidkarens nettoomsättning understeg en viss procent av nettoomsättningen för referensperioden. För mars och april 2020 utgör referensperioden motsvarande månader år 2019 och nettoomsättningen ska understiga 70 procent. För maj ska nettoomsättningen understiga 60 procent och för juni och juli 50 procent. Förslaget innehåller även en omsättningsgräns om 200 000 kronor för 2019, för att en enskild näringsidkare ska kvalificera sig för stödet. Vidare anges att för att vara berättigad till stöd bör stödet uppgå till minst 2 000 kronor, 1 000 kronor respektive 2 000 kronor för de tre stödperioderna. Stöd lämnas med 75 procent av skillnaden i nettoomsättningen mellan stödperiodens referensperiod och stödperioden och ska minskas med belopp som den enskilda näringsidkaren fått i annan ersättning. Maximalt betalas 48 000 kronor ut för stödperioden mars och april. Motsvarande belopp för övriga två stödperioder är 24 000 kronor respektive 48 000 kronor.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I promemorian framgår bland annat att enskilda näringsidkare endast har utnyttjat omställningsstödet i förhållandevis låg utsträckning. En av flera möjliga orsaker anges vara att många enskilda näringsidkare endast har begränsade fasta kostnader. Enskilda näringsidkare utan anställda anges inte heller ha haft möjlighet att söka stöd för korttidsarbete.

I konsekvensanalysen anges att syftet med förslaget är att kompensera enskilda näringsidkare som drabbats av stora omsättningstapp till följd av spridningen av sjukdomen covid-19. Förslaget bedöms vara ett effektivt sätt att underlätta för de enskilda näringsidkarna att överbygga krisen.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensanalysen anges att om förslaget inte genomförs finns en risk att företag som bedrivs i form av enskild näringsverksamhet och som i grunden är livskraftiga tvingas lägga ned och avvecklas på grund av akut likviditetsbrist.

Regelrådet gör följande bedömning. Det saknas redovisning i konsekvensutredningen avseende alternativa lösningar. Givet det angivna syftet med förslaget går det inte utesluta att det finns alternativa lösningar. Det finns inte heller några uppgifter om några variationer av vald lösning exempelvis om det funnits överväganden kopplat till ansökningsförfarandet och de uppgifter som företagen kommer behöva lämna in. Avsaknaden av ytterligare uppgifter är därmed en brist. Vidare hade det varit önskvärt om redovisningen utvecklats ytterligare avseende likviditetsbristen. Detta för att tydliggöra effekter av om ingen reglering kommer till stånd och om likviditetsbristen eventuellt redan har medfört att livskraftiga verksamheter tvingats läggas ner givet att bristen rimligen kan ha uppstått redan under våren.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar bristfällig men att redovisningen avseende effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensanalysen anges att omsättningsstödet för enskilda näringsidkare utgör ett stöd av mindre betydelse enligt EU-rätten vilket innebär att det inte behöver anmälas till EU-kommissionen. Förslaget bedöms i övrigt vara förenligt med EU-rätten.

I promemorian framgår även ett särskilt avsnitt om EU:s statsstödsregler. Det anges bland annat att det totala stöd som får lämnas till olika näringsidkare, eller en och samma näringsidkare, framgår av respektive de minimis-förordning. Inom jordbrukssektorn är det möjligt för medlemsstaterna att under vissa förutsättningar tillämpa ett högre stödtag.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I promemorian anges att förordningen föreslås träda i kraft den 29 oktober 2020. Uppgifter om att ansökan om omsättningsstöd ska ha inkommit till handläggande myndighet senast 31 januari 2021. Det framgår även att länsstyrelsen kommer att handlägga, besluta och informera om omsättningsstödet till enskilda näringsidkare.

Regelrådet gör följande bedömning. Trots att det finns en förståelse för att förslaget ska träda i kraft så snart som möjligt borde det likväl ha angetts och motiverats vad som beaktats vid val av tidpunkt för ikraftträdande. Vidare finns ingen utförlig redovisning avseende behov av speciella informationsinsatser. Givet att det rör sig om en ny ansökning för berörda företag går det inte att utesluta att det kan finnas ett sådant behov.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensanalysen anges att stödet särskilt riktar sig till enskilda näringsidkare som inte har kunnat dra nytta av de stödåtgärder som regeringen hittills har lanserat. Cirka 46 000 enskilda näringsidkare

beräknas omfattas av stödet och av dessa beräknas cirka 90 procent, det vill säga drygt 41 000 näringsidkare, ansöka om stöd. Det framgår även vissa nyckeltal för enskilda näringsidkare i vissa branscher. Vidare framgår att omställningsstödet innebar att enskilda näringsidkare som har höga fasta kostnader kunde få stöd. Många enskilda näringsidkare har dock inte så stora fasta kostnader, särskilt de inom tjänstesektorn som i hög grad säljer sin egen arbetstid och sitt eget kunnande. Även konsulter av olika slag, underentreprenörer inom kultursektorn, företag inom besöksnäringen och nöjesbranschen nämns.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår av förslaget att den största majoriteten av företag är mikro- och småföretag. Eftersom de berörda företagen också kan inkludera företag av annan storlek hade det dock varit önskvärt med ytterligare beskrivning.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensanalysen anges att förslaget medför vissa administrativa kostnader för näringsidkaren i samband med att de ansöker om stödet. Nyttan bedöms dock överväga de negativa effekterna i form av administrativa kostnader för näringsidkarna.

I promemorian anges att för att förenkla hanteringen hos länsstyrelsen bör den enskilda näringsidkaren i sin ansökan om omsättningsstöd lämna de uppgifter länsstyrelsen behöver för att kunna ta ställning till rätten till omsättningsstöd. Det anges vidare vissa uppgifter som bör framgå av ansökan. Ansökan ska också innehålla de övriga uppgifter som länsstyrelsen behöver för att kunna handlägga ansökan och fatta beslut om stöd. Sådana uppgifter kan enligt förslagsställaren vara företagsnamn, kontaktuppgifter, uppgift om godkännande för F-skatt eller kopia på beslut av erhållna statliga stöd.

Det framgår att Boverkets roll är att ta fram ansökningsformulär och e-tjänst för stödet samt att betala ut beviljat stöd. Vidare anges att Boverket sedan tidigare administrerat flera statliga stöd på så sätt att länsstyrelsen prövar frågor om stöd medan Boverket ansvarar för utbetalning.

Regelrådet gör följande bedömning. Det saknas kvantitativa uppgifter tillika mer utförlig kvalitativ beskrivning av förslagets påverkan på företagens administrativa kostnader. Ytterligare uppgifter hade exempelvis kunnat inkludera de olika moment som ett företag behöver genomföra vid en ansökan samt uppskattningar av tidsåtgång. Baserat på att Boverket och länsstyrelsen har tidigare erfarenhet om att administrera stöd skulle åtminstone sådana stöd kunnat agera referenser vid framtagande av exempelberäkningar. Regelrådet kan vidare konstatera att det redogörs om att förenkla hanteringen hos länsstyrelsen, dock går det inte att hitta någon motsvarande för företag. Det är exempelvis inte tydligt om ansökningen kan uppfattas bli betungande eller om det finns moment som särskilt kan vara tidskrävande eller vilka eventuella åtgärder som har eller kan vidtas för att minska administrationen.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets administrativa kostnader bristfällig.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensanalysen anges att de ekonomiska konsekvenserna av spridningen av coronaviruset är påtagliga i stora delar av den svenska ekonomin, men vissa branscher är extra hårt drabbade. Det föreslagna stödet riktar sig specifikt till enskilda näringsidkare. Vissa enskilda näringsidkare har sedan tidigare kunnat utnyttja stöd som införts för att hjälpa företagen att överbrygga de ekonomiska konsekvenserna av pandemin. Det gäller exempelvis enskilda näringsidkare som har höga fasta

kostnader i sin verksamhet och som då kan få ekonomiskt stöd via omställningsstödet. Det anges dock att många enskilda näringsidkare inte driver verksamhet som medför stora fasta kostnader. Det gäller särskilt företagare som är verksamma inom tjänstesektorn och som i hög grad säljer sin egen arbetstid och sitt eget kunnande. Vidare anges att för företagare som livnar sig på inkomsterna från verksamheten kan ett kraftigt tapp i omsättningen innebära att det är svårt att kunna försörja sig. Förslagsställaren redogör vidare för den offentligfinansiella kostnaden och anger att om drygt 41 000 enskilda näringsidkare ansöker om omsättningsstödet upp till takbeloppet på 120 000 kronor innebär det en offentligfinansiell kostnad för stödet på ungefär 5 miljarder kronor.

I promemorian anges att om den enskilda näringsidkaren har fått ett beslut om omställningsstöd ska länsstyrelsen avräkna det beslutade stödet. Om den enskilda näringsidkaren har ansökt om omställningsstöd men anger att denne ännu inte fått något beslut bör länsstyrelsen avvakta med att fatta beslut i ärendet om omsättningsstöd. Genom att avvakta beslutet om omställningsstöd kommer länsstyrelsen att få korrekt underlag för avräkning. Det anges vidare att mot bakgrund av att handläggningen av omställningsstödet beräknas ske skyndsamt bedöms risken för att beslut om omsättningsstöd fördröjs på grund av dessa bestämmelser som liten.

I promemorian redogörs även för hur stödet beräknas. Det anges bland annat att en enskild näringsidkare som har haft en omsättning under stödperioden mars-april 2020 på 60 000 kronor och en omsättning under referensperioden på 100 000 kronor uppfyller kravet på omsättningstapp. Stödet beräknas till 75 procent av omsättningstappet det vill säga 30 000 kronor.

Regelrådet gör följande bedömning. Det hade varit önskvärt om den beräkning som gjorts av totalbeloppet också presenterats ur ett företagsperspektiv. Även uppgifterna om en potentiell uppföljning av utbetalt stöd hade kunnat utvecklas i konsekvensutredningen. Trots det angivna bedöms det sammantaget framgå tillräckliga uppgifter.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets andra kostnader och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det anges att förslaget gynnar enskilda näringsidkare som på grund av spridningen av det nya coronaviruset drabbats av ekonomiska svårigheter och som uppfyller kraven för stödet. Det har också visat sig att vissa enskilda näringsidkare inte har kunnat dra nytta av de stödåtgärder regeringen hittills har lanserat för att hjälpa företag att överbrygga den ekonomiska krisen till följd av den pågående pandemin.

Regelrådet gör följande bedömning. Det saknas en explicit redovisning om förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag. Givet vad som refererats ovan borde förslaget rimligtvis kunna bidra till en konkurrensneutraliserande effekt eftersom de företag som främst bedöms ansöka om stöd inte i samma utsträckning som andra företag har kunnat nyttja tidigare stödåtgärder. Enligt Regelrådet är avsaknaden av ytterligare uppgifter därmed en brist.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag bristfällig.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensanalysen framgår inget som inte redan har behandlats i detta yttrande.

Regelrådet finner redovisningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det finns ingen redovisning av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning.

Regelrådet gör följande bedömning. Avsaknaden av redovisning har inte varit avgörande för bedömningen i detta fall givet att det framgår av förslaget att det huvudsakligen rör sig om små företag.

Regelrådet finner redovisningen av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet har förståelse för de speciella förutsättningar som författningsförslag med tillhörande konsekvensutredningar tas fram under med anledning av de omständigheter som råder för tillfället. Trots detta anser Regelrådet att konsekvensutredningen brister i flertalet delar. Detta gäller bland annat redovisningen av förslagets administrativa kostnader och påverkan på konkurrensförhållanden. De identifierade bristerna har även varit avgörande för den sammantagna bedömningen.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 7 oktober 2020.

I beslutet deltog Elisabeth Thand Ringqvist, ordförande, Claes Norberg, Lennart Renbjer och Marie-Louise Strömgren.

Ärendet föredrogs av Katarina Porko.

Elisabeth Thand Ringqvist
Ordförande

Katarina Porko
Föredragande